

УДК 338.48: (477.61)

Залещик В.В.

***ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА І УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ
РОЗВИТКОМ ТУРИЗМУ В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ***

Проаналізована політика управління туризмом в Луганській області.

Ключові слова: управління, туризм, Луганська область.

Проанализирована политика управления туризмом в Луганской области.

Ключевые слова: управление, туризм, Луганская область.

Analyze policies for managing tourism in Lugansk region.

Key words: managing, tourism, Lugansk region.

Постановка проблеми. Туристична політика є системою, в межах якої сполучаються інтереси комерційних підприємств, некомерційних установ та держави, спрямовані на задоволення потреб населення в послугах туризму, на реалізацію економічних, політичних, соціокультурних та екологічних, просвітницьких та інших функцій туризму [3, с. 307].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-практичні засади для дослідження визначеної проблематики закладені результатами «Програми розвитку туризму в Луганській області на 2002-2010 роки», «Регіональної цільової програми розвитку сільського туризму в Луганській області на 2010-2012 роки», напрямками «Програми розвитку туризму в Луганській області на 2010-2015 роки».

Метою статті є аналіз напрямків регіональної туристичної політики в Луганській області.

Виклад основного матеріалу. Державне регулювання туризму спрямоване на вирішення соціально та екологічно орієнтованих функцій туризму, спрямованих на забезпечення широкого доступу до послуг рекреації і туризму різних верств населення при реалізації засад стійкого його розвитку. При цьому держава має потужні, практично вирішальні, важелі проведення туристичної політики, корегуючи соціальні потреби в рекреації і туризмі через рівень життя і купівельну спроможність, наявність та обсяг вільного часу, соціальні гарантії, зайнятість, запроваджуючи правові механізми контролю за створенням, розподілом, споживанням туристичного продукту, його якістю, якістю середовища туристичної діяльності, рівнем розвитку туристичної інфраструктури, регулювання туристичного процесу. Регулювання туристичної діяльності на національному рівні є узгодженням інтересів приватного підприємництва в сфері туризму (частка державної власності в туристичному бізнесі становить близько 20%), яке реалізує комерційний інтерес і спрямоване на максимально можливе за даних ринкових умов отримання прибутків з соціально-екологічними пріоритетами державних та місцевих органів влади та діяльністю некомерційних організацій в сфері туризму. Регулювання це має бути узгодженим з тенденціями туристичного ринку вищого порядку: європейського чи світового, враховувати інтереси транснаціональних корпорацій готельного і туристичного бізнесу, які діють (чи планують діяти) на теренах держави, а також напрямки, визначені UNWTO пріоритетними (рис. 1).

Саме означені вектори визначають державну туристичну політику і особливості проведення регіональної політики в сфері туризму. Регіональна політика визначається тією роллю, яка надається розвитку туризму в регіоні. В Україні 11 регіонів з 25 визначили розвиток туризму пріоритетним напрямком регіонального розвитку, що відображено у прийнятих в регіонах програмах розвитку туризму. Етапи розвитку державного регулювання туристичної діяльності в Україні представлено в табл.1.

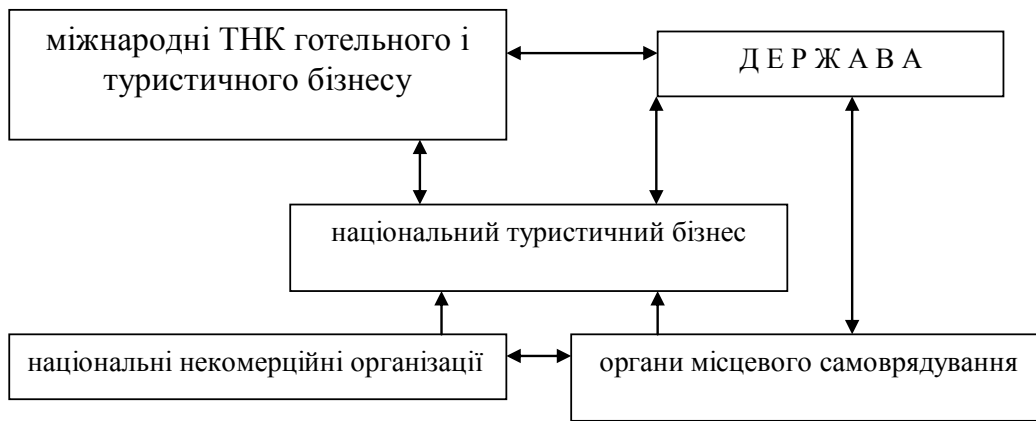

Рис. 1. Схема державного регулювання туризму

Таблиця 1
Державне регулювання туристичної діяльності в Україні *

Роки	Етапи розвитку
1992	Створено Державний комітет України з туризму
1995	Прийняття Закону України «Про туризм»
1996	Створено Національну Раду з туризму, одне із завдань: виконання регіональних програм з питань туризму, розроблення пропозицій щодо розвитку туризму в регіонах
1997	Національна програма розвитку туризму в Україні до 2005 року, Указ Президента України «Про основні напрямки соціальної політики на 1997-2000 роки».
1999	Постанова Кабінету Міністрів «Про заходи подальшого розвитку туризму», Указ Президента України «Про основні напрямки розвитку туризму до 2010 року»
2000	Створено Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму → «Держкоммолодьспорттуризм» (один з департаментів – Держаний департамент туризму та курортів → 1.Управління організації туризму. 2.Управління розвитку туристичної індустрії та інвестицій
2001	Створено державну туристичну адміністрацію України
2002	Державна програма розвитку туризму на 2002-2010 роки
2003	Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм»» - «...регулювання в галузі туризму здійснюється місцевими державними адміністраціями, а також іншими органами в межах їх компетенції».
2008	Державна служба туризму і курортів Міністерства культури і туризму України
2011	Державне агенство України з туризму та курортів (Міністерство інфраструктури України)

*складено за [1, с. 307-313]

На сьогодні управлінська структура в сфері туризму виглядає таким чином (рис.2). Державне агенство з туризму та курортів (Держтуризмкурорт України) – новостворена організація регулювання туристичної діяльності в Україні – забезпечує реалізацію державної політики у сфері туризму та курортів. Управління культури і туризму – регіональний центральний

орган керування розвитком туризму в Луганській області, а районні відділи культури і туризму відповідно здійснюють координацію та управління туризмом в межах адміністративних районів.

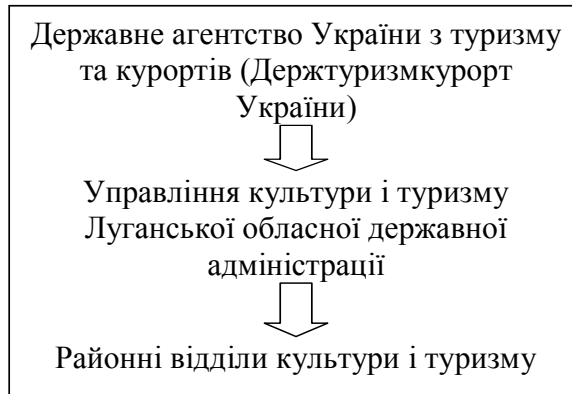

Рис. 2. Діюча система регіонального управління розвитком туризму

Однак, у зв'язку зі створенням Держтуризмкурорту України та виведенням туризму з управління Міністерства культури, ситуація з регіональною управлінською структурою залишається не вирішеною.

Управління культури і туризму Луганської обласної державної адміністрації – центральний орган керування розвитком туризму в Луганській області. Воно розробляє регіональні програми розвитку, які передбачають вирішення цілого комплексу питань, пов'язаних з методологією й технологією керування галуззю, створенням організаційних структур, розробкою певної системи мотивації і стимулювання розвитку туризму й соціально-економічних нормативів [7, с. 145]. Його головними завданнями є: аналіз інформації щодо суб'єктів туристичної діяльності (ліцензіатів); аналіз даних обсягів туристичних потоків; моніторинг стану та діяльності об'єктів туристичної інфраструктури; облік наявних та створення нових туристичних маршрутів; створення та реалізація Програми розвитку туризму області; координація діяльності районних управлінь культури і туризму.

Першим програмним документом розвитку туристичної галузі в області стала «Програма розвитку туризму в Луганській області на 2002-2010 роки» [4], яку було розроблено Управлінням зовнішньоекономічних зв'язків. Однак реально вона не виконувалась, а реальна діяльність здійснювалась виключно на консультаційних засадах. Протягом 2007 р. за сприяння Управління культури і туризму облдержадміністрації було створено Луганський обласний осередок Співки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні (turgreen.lg.ua) та його мережу в районах області [8, с. 149]. У 2010 р. затверджено «Регіональну цільову програму розвитку сільського туризму в Луганській області на 2010-2012 роки» [6], згідно з якою станом на 01.08.2009 р. послуги у цій сфері надають 8 садиб (м. Щастя, смт. Біловодськ, Старобільський район, Станично-Луганський район та Новоайдарський). На сьогодні головною

проблемою, що гальмує розвиток сільського туризму в області, є відсутність належних умов для розбудови рекреаційної та соціальної інфраструктури села і відпочинку міського населення [6]. Наступним кроком стала «Програма розвитку туризму в Луганській області на 2010-2015 роки». До проблем, що підлягають вирішенню для забезпечення сталого розвитку туризму в області належать: низький рівень конкурентоспроможності туристичного продукту; недостатній рівень розвитку спеціалізованої інфраструктури туризму; недостатність за кількісними, якісними параметрами та за структурою рівня науково-методичного та кадрового забезпечення сфери туризму; відсутність цілісної системи державного управління туризмом у регіонах, підпорядкованість закладів розміщення туристів, санаторно-курортних, оздоровчих та рекреаційних закладів, які надають туристичні послуги, різним центральним органам виконавчої влади; невідповідність переважної більшості туристичних закладів міжнародним стандартам; недосконалість статистики з питань туризму; недосконалість бази даних стосовно об'єктів туристичної сфери [5]. Згідно цієї Програми передбачаються такі основні напрями діяльності: розвиток матеріальної бази туризму, використання рекреаційних ресурсів та культурної спадщини для розвитку туризму, кадрове та науково-методичне забезпечення туристичної галузі, рекламно-інформаційна діяльність. На виконання заходів програми передбачається виділення з обласного бюджету 1748,10 тис. грн, з міських і районних бюджетів – 158,00 тис. грн, 1437,00 тис. грн планується залучити з інших джерел, не заборонених чиним законодавством України (всього – 3343,10 тис. грн.). Строк виконання Програми – 6 років [5]. Позитивним моментом в розвитку туризму на Луганщині, зокрема в Станично-Луганському районі, стало проведення 5-6 жовтня II Міжнародного інвестиційного форуму. Одним із проектів - учасників, був проект «Здійснення комплексу заходів з розвитку місцевої інфраструктури туристичного бізнесу в Станично-Луганському районі Луганської області» загальною вартістю 2,829 млн.\$ [1, с. 32]. В межах цього проекту планується побудова аутентичного історико-культурного комплексу «Козачий хутір», територія якого буде займати близько 50 га, а також розробка нових туристичних маршрутів, створення музею під відкритим небом «Козачий курінь» зі справжнім козачим базом, де будуть утримуватись різні домашні тварини, а також організація постійно діючих ремісничих майстерень, ярмарок-виставок сільськогосподарської та сувенірної продукції, екскурсійне обслуговування з відтворенням козачих обрядів, проведення фестивалю козачої культури «Любо». Особливий інтерес під час презентації проекту, був визваний такими нововведеннями як створення пересувного музею козачої кухні, організація стаціонарного кінного театру, а також будівництво двох причалів на річці Сіверський Донець та розвиток малого річного флоту [2]. Інвестиційний проект такого роду є першим на Луганщині, реалізація якого дасть можливість: упорядкувати територію,

сформувати екологічну культуру населення, зберегти звичаї, промисли, історико-культурну спадщину; створити нові робочі місця для місцевого населення; підвищити культурний та освітній рівень сільського населення при підготовці до обслуговування та прийняття відпочиваючих; зростанню надходжень до районного бюджету і як наслідок покращення соціально-економічного розвитку району; патріотичному вихованню молоді та збереженню історичних цінностей.

Висновок. Таким чином, на сьогодні регіональна туристична політика в Луганській області є досить невизначеною. Попередня “Програма розвитку туризму в Луганській області на 2002-2010 роки” не була реалізована, наявна регіональна “Програма розвитку туризму в Луганській області на 2010-2015 роки” вимагає доповнень із врахуванням аналізу стану регіонального ринку туристичних послуг, визначення комплексно-пропорційного характеру його діяльності і відповідних пріоритетів в розвитку окремих складових. Позитивним моментом в розвитку туризму на Луганщині стало проведення II Міжнародного інвестиційного форуму, реалізація якого дасть можливість розвитку туристичної інфраструктури Станично-Луганського району області.

Використані джерела:

1. Дроботенко В. “Інвестор повинен самостійно вибирати, в які проекти вкладувати средства” // Експрес-клуб. – 2011. – №41. – С. 32.
2. Інформація щодо виконання Проекту “Здійснення комплексу заходів розвитку місцевої інфраструктури туристичного бізнесу в Станично-Луганському районі Луганської області” [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://stn.loga.gov.ua/activity/stn-social/stn-culture/turizm/>
3. Любіцева О.О. Туризмознавство: вступ до фаху: підручник / О.О.Любіцева, В.К.Бабарицька. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. – 335 с.
4. “Програма розвитку туризму в Луганській області на 2002-2010 роки” // Луганська обласна державна адміністрація. Управління культури і туризму. – Луганськ, 2002.
5. “Програма розвитку туризму в Луганській області на 2010-2015 роки” // Луганська обласна державна адміністрація. Управління культури і туризму. – Луганськ, 2010.
6. “Регіональна цільова програма розвитку сільського туризму в Луганській області на 2010-2012 роки” від 03.03.2010 р. № 34/15 // Луганська обласна державна адміністрація. Управління культури і туризму. – Луганськ, 2010.
7. Свірідова Н.Д. Управління регіональним розвитком туризму: Підручник / Н.Д. Свірідова. – Луганськ: Вид-во “Ноулідж”, 2010. – 214 с.
8. Україна туристична: Іміджево-презентаційне видання / Уклад.: У-45 Болгов В.В., Болгов І.В. – К.: Український видавничий консорціум, 2008. – 376 с.